

2. Te vroeg of te laat?

Leeftijdsgroep	12-16 jaar
Kerdoel	Deze les levert een bijdrage aan kerndoel 3-1_2 en leerlijn 9 bij dit kerndoel. De leerlingen leren omgaan met tijd in alledaagse situaties.
Leerstofonderdeel	3.1_2.9: globaal klokkijken (het is bijna kwart voor, het is net tien uur geweest)
Doel van de les	Oefenen in klokkijken afgerond op een kwartier in termen van bijna of net geweest.
Benodigheden	- twee klokken van minimaal 30 centimeter doorsnee met zelf in te stellen wijzers - per tweetal een pictogram 'vóór' en 'ná' of te vroeg (picto wacht) en te laat (picto weg rijdende bus). Zie hiervoor het kopje 'activiteiten'.
Korte samenvatting	Met behulp van een analoge klok kijken of de wijzers vóór of ná het half of heel uur wijzen en kijken of je te vroeg of te laat bent. De groep speelt een spel en moet een kaart omhoog steken met het symbool en tekst 'te vroeg' of 'te laat' erop.
Organisatie	Klassikaal Verwerking in tweetallen
Activiteiten	Introductie: Vertel dat je laatst naar de dokter moest en dat je om half 11 de bus moest nemen. Toen je aankwam zag je de bus weggrijden. Je vond dat heel vervelend. Reed de bus te vroeg weg of was je te laat. Hoe wist je nou of je wel goed op tijd was? Kern: Bedenk samen met de leerlingen hoe je dat kunt checken en op welke cijfers op de klok de wijzers staan als het half 11 is. Wat betekent het dan als de grote wijzer nog niet naar beneden wijst en nog niet op het cijfer 6 staat. Doe samen met de leerlingen dergelijke oefeningen en doe de oefening steeds in dezelfde volgorde: eerst de klok op de juiste vertrektijd zetten, daarna op de tweede klok de tijd zetten dat je bij de bushalte komt en daarna kijken of je te vroeg of te laat bent en of de wijzer voor of na de gewenste tijd staat. Doe deze oefening ook met de kwartieren. Verwerking: Vertel de leerlingen dat ze een spel gaan doen en leg uit hoe het werkt: Bij elke opdracht wordt de klok op een bepaalde tijd gezet, namelijk voor of na een heel of half uur of voor of na een kwartier, bijvoorbeeld 2 minuten over 9 uur of 13 minuten voor 10 uur (<i>laat dit zien en zeg: ik zet de klok</i>

bijvoorbeeld zo...).

Daarna zegt de leerkracht bijvoorbeeld: 'de bus vertrekt om 9 uur'

De leerlingen steken nu de juiste pictogram om hoog: 'te vroeg/wachten' of 'te laat/de bus rijdt weg'.

Doe het een of twee keer samen. Als het juiste kaartje omhoog is gestoken krijgt dit groepje een punt. Na afloop van het spel wordt gekeken wie de meeste punten heeft gehaald.

Afsluiting:

Vraag aan de leerlingen wat ze er van vonden en wat ze geleerd hebben.

Probeer in de praktijk van alle dag deze vragen regelmatig te stellen. Bijvoorbeeld: het is pauze om half een. Kijk naar de klok. Is het nog te vroeg om naar buiten te gaan? Staat de wijzer voor of na half een.

Of stel, wanneer het bijna half een is de vraag: hoe laat is het nu en ben tevreden met het antwoord 'bijna half een'.

Aandachtspunten

Deze tijdsbenamingen zijn in de taal van alledag opgenomen, maar zijn voor de meeste leerlingen heel lastig. Die talige informatie is voor de meeste leerlingen heel verwarrend. Het is belangrijk dat ze weten in welke richting de wijzers lopen. Herhaal dit regelmatig. Laat de leerlingen met de vinger de juiste draairichting aanwijzen.

Differentiatie

Makkelijker:

- neem kloktijden die emotioneel heel bekend zijn: pauze, gymles, zwemtijd, vertrektijd naar huis
- oefen dit spel eerst met de hele en halve uren
- te vroeg of te laat zijn misschien makkelijkere begrippen dan voor en na

Moeilijker:

- zet een klok op half elf en vertel dat dit de vertrektijd is. Zeg de tijd die van aankomst bij de halte in plaats van de tijd op de klok te laten zien. Bijvoorbeeld de bus vertrekt om half elf, ik kom aan om twee minuten over half elf
- doe de oefening op een werkblad en met kleine tafelklokjes met zelf in te stellen wijzertjes

Vervolgactiviteiten

- oefeningen in andere situaties, bijvoorbeeld de bioscoop, een afspraakje
- oudjaarsavond, bijna 12 uur

Software

www.onderwijsmenu.nl/leerwereld6.mht (klok)
www.schoolbordportaal.nl (klok)